

Samisk påverkning på tamreindrifta i sør

NVS: Tamrein – Villrein, Byklehei reinsamlag

„Reinsdyrflok på Bjæen, den 17-4-1930“

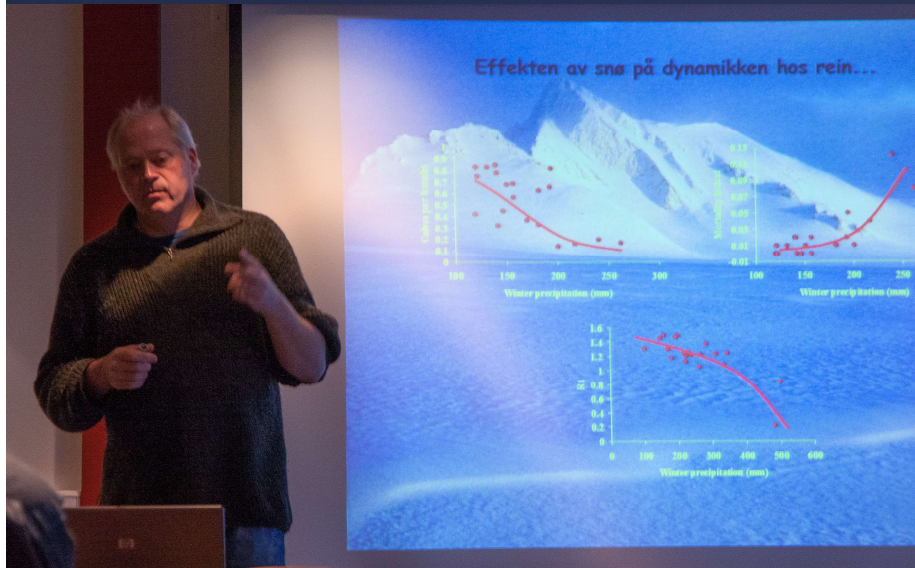
Religionsforskar Gro Steinsland:
For samene var reinen grunnleggende viktig som næring og livsopphold og også som mytisk hjelpeskikkelse. En lederrein opererte i alle kosmiske dimensjoner og var det fremste hjelpedyret for menneskene. Reinen var kommet fra himmelen og gitt til samene. I vikingtidas norrøne mytologi finst det derimot så godt som ingen spor av reinsdyr. [...] Som dyreslag spiller ikke reinen noen rolle i de norrøne mytene. Var det kanskje slik at reinen allerede i vikingtiden var blitt et dyr som signaliserte samisk etnisitet og kultur, og ikke norrønt?

Helleristning Sporanes i Rauland, kven var det gamle veidefolket?

Villreinforskar Olav Strand i "Villreinen" 2015:

- * *Selv om samefolket etter hvert har temt reinsdyra, er det fortsatt rein de har med å gjøre. Derfor har de da også en langt mer inngående kjennskap til selve dyret, enn vi som sporadisk er i kontakt med reinen. [...]*
- * *Den samiske betydningen og deres ekspertise i forbindelse med bygging av de mange spektakulære massefangstanleggene i Sør-Norge er et spennende og alt for lite kjent tema.*

Østre Hol tamreinlag

Sylfest Laingen, reinsgjetar i 15 år: *Ein har i grunnen berre tapt på at ein totalt har neglisjert det samiske miljøet når det gjeld å innhente opplysningar, erfaring og kunnskap om forvaltninga på Hardangervidda. Eg meiner at samane hadde hatt mykje å tilføre. Dei kan alt om fjellet betre enn oss. Det eg kan om fjellet, og om det å greie seg i fjellet, har eg lært av dei to gjetarane eg gjette i lag med.*

Køyrerein, svært gamalt, viktig for mange næringar.

Eldste tamreindrift Hardangervidda/Nordfjella

1780-åra - Vivelid / Hivjudalen

Pilt-Ola, den fyrste som fekk med samer sørover, Jens

Thomassen Holm og Karen Christiansdtr. 1822

Drawn from Nature from Stone by D. Lighton

Printed by C. Hullmandel

JANES HOLM a Native of NORWEGIAN LAPLAND, with his Wife & Child, Reindeer, &c.

Now exhibiting at the Egyptian Hall Piccadilly.

Neste periode 1830-1860

Sitat frå bygdebøkene i Hallingdal: *Dei hadde finnar med seg til å passe på dyra. På eit ord frå dei spratt flokken opp, som om det var eitt dyr.*

Tamreinlag Nordfjella/Hardangervidda Nord etter 1880

- **Hol reinskompani** 1885-1917 (Kvanneberg, Grogard), seinare **Hol og Ål reinco**, reorganisert fleire gonger, bl.a. 1960.
- **Hol reinsamlag** 1889 - (Reinthon x 3) Reinthon tamreinlag?
- **Tuftes reinkompani** - 1897
- **Eidfjord reinkompani** 1891
- **Veigkompaniet** 1894
- **Øvre Eidfjord reinsamlag** 1907
- **Haugastøl reinkompani** 1925/26 (Horge, Hermundstad, Grogard)
- **Hemsedal Tamreinlag** 1924
- **Hardanger reinco** 1927
- **Finnebotn reinsamlag** 1930-1934 (Grogard m.fl)
- **Dagali og Skurdalen** 1934 – slo seg saman med Hardanger reinco 1943, la ned 1956
- **lungsdalen Tamreinlag** 1950-1954 (Kristian Sveinunggard, E. Tufte, T. Solberg)
- **Ustedalen reinlag** 1955-1964 (S. Fossgård og A. Johnsen)
- **Østre Hol tamreinlag** 1975-1982 (Olav Kaupang)

Ørterdalen 1900 - Tufto tamreindrift. Der heldt gjetarane til.

Lars Mortensson (f 1855) og Maria Thomasdtr. (f.1848)

Lars og Sigr
Johnsen – i Hol
1900

Lengjedalen

Finse – viktig plass, samisk påverknað – Lars og Sigrid Johnsen

Kristian og Kristine Nordfjell, gjetarar for Sigrid
Johnsen 1930-åra

Odin Daneborg – vidreist gjetar, svensk sørsame

Jämtland

Odin Daneborg, Anders Horge og Paul Krøyt –
truleg i Borgund/Nordfjella

Anders Horge, Daniel Mortensen

Sofia Johanson og Mårten Mårtensson

Odin Daneborg – etterkomarar

Majavatn/Hemsedal

Tjallingen – Handöl sameby

Frå Tjallingen mot Sylane

Handöl kappell, Enafors

ODD MÅRTELSSON
DANNEBORG
f. 15/1 1890 d. 1/10 1982

Frostviken - Vinklumpen

Stora Blåsjö - Frostviken

Jomafjellet - Røyrvik

Samisk
ekspertise -
Thomas H.
Paulsen,
Vilhelmina –
kom til Eidfjord

Mattis Danielsen og Samuel Paul Kristian Danielsen

